

Spółdzielcza Grupa Bankowa
Bank Spółdzielczy w Działdowie
z siedzibą w Lidzbarku

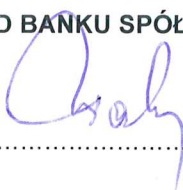
Załącznik Nr 2 do Ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji podlegających obowiązkowym ujawnieniom.

OŚWIADCZENIE NA TEMAT RYZYKA

Niniejsze oświadczenie zawiera informacje dotyczące profilu ryzyka Banku na dzień 31.12.2016 r., związanego ze strategią działalności Banku, a także kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez instytucję, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający Banku, w rozumieniu art. 435 ust. 1 lit f) Rozporządzenia CRR.

ZARZĄD BANKU SPÓLDZIELCZEGO

Prezes Zarządu - Andrzej Bartoszewicz

.....

Zastępca Prezesa - Sławomir Celmer

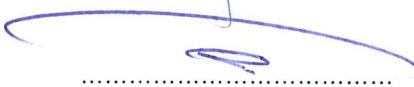
.....

Zastępca Prezesa - Gabriela Sikora

.....

Zastępca Prezesa - Jarosław Gawenda

.....

Lidzbark, dnia 10.04.2017 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. ŁAD KORPORACYJNY	3
2. OBECNY I DOCELOWY PROFIL RYZYKA BANKU	3
3. RYZYKO PŁYNNOŚCI	5
3.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH	5
4. RYZYKO KREDYTOWE I KONCENTRACJI EKSPOZYCJI	5
4.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH	6
4.2. RYZYKO BANCASSURANCE	6
5. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ	7
5.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH	7
6. RYZYKO OPERACYJNE	8
6.1. INFORMACJA O REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH I ZAŁOŻEŃ POLITYKI W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO	8
6.2. KLUCZOWE WSKAŹNIKI RYZYKA (KRI)	8
7. RYZYKO INWESTYCJI W INSTRUMENTY FINANSOWE	9
7.1. RYZYKO KONCENTRACJI	9
8. WIELKOŚĆ FUNDUSZY WŁASNYCH W ZAKRESIE KAPITAŁU TIER 1	10
9. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	10
9.1. WSTĘP	10
9.2. PODSTAWA I CEL BADANIA	11
9.3. KAPITAŁ REGULACYJNY	11
9.4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I OCENA JEGO ADEKWATNOŚCI	11
9.4.1. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KREDYTOWE	12
9.4.1.1. WEWNĘTRZNY WYMÓG - POGORSZENIE SIĘ JAKOŚCI PORTFELA KREDYTOWEGO	12
9.4.1.2. WEWNĘTRZNY WYMÓG - RYZYKO BRAKU SKUTECZNYCH ZABEZPIECZEŃ	12
9.4.2. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO OPERACYJNE	13
9.4.3. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ	13
9.4.4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO PŁYNNOŚCI	14
9.4.5. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KAPITAŁOWE	14
9.5. ZAGREGOWANY KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I WEWNĘTRZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY	14
9.6. CELE STRATEGICZNE, POLITYKA KAPITAŁOWA I LIMITY ALOKACJI KAPITAŁOWEJ	14
9.7. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH	16
9.8. PODSUMOWANIE	16

WSTĘP

Zarządzanie ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Działdowie z/s w Lidzbarku odbywa się w oparciu o zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą *Strategię zarządzania ryzykiem*, polityki, instrukcje, procedury szczegółowe oraz sporządzane w formie pisemnej analizy, z uwzględnieniem *Zasad Ładu Korporacyjnego*.

W celu dywersyfikacji ryzyk Bank wprowadził limity wewnętrzne ograniczające jego poziom oraz przeprowadza testy warunków skrajnych.

1. ŁAD KORPORACYJNY

Prowadząc działalność bankową Bank Spółdzielczy w Działdowie z/s w Lidzbarku - jako instytucja zaufania publicznego - zawsze kierował się dobrymi relacjami z Udziałowcami i Klientami Banku.

Dbłość o dobro Klienta i rzetelna informacja w zakresie oferowanych usług to jeden z nadrzędnych celów naszego Banku. Relacje z Udziałowcami i Klientami Banku oraz organami Banku takimi jak: Zebranie Przedstawicieli, Grupy członkowskie, Rada Nadzorcza i Zarząd, zostały sformalizowane w *Polityce Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Działdowie z/s w Lidzbarku*.

W zakresie stosowania *Polityki ładu korporacyjnego*, na przestrzeni 2016 r., Bank prowadził działania mające na celu dostosowanie przepisów wewnętrznych w szczególności w obszarze:

- 1) polityki informacyjnej, zarządzania konfliktami interesów i konfliktami personalnymi;
- 2) zarządzania procesem reklamacji w świetle wytycznych Ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym.

Bank na bieżąco prowadził monitoring rejestru skarg, reklamacji i wniosków, rejestru konfliktów interesów oraz anonimowych zgłoszeń o nadużyciach wewnętrznych.

Na przestrzeni 2016 r. nie odnotowano zarejestrowanych przypadków wystąpienia konfliktów interesów, jak również nie odnotowano anonimowych zgłoszeń przypadków nadużyć wewnętrznych.

2. OBECNY I DOCELOWY PROFIL RYZYKA BANKU

Bank zobowiązany jest do kwantyfikacji bieżącego i przewidywanego profilu ryzyka na podstawie sformalizowanej metodyki punktowej, zawartej w *Strategii zarządzania ryzykiem*. Metodyka badania ogólnego profilu ryzyka Banku oparta jest na wytycznych w zakresie ilościowej oceny profilu ryzyka banku, zawartych w *Metodyce BION* opracowanej przez KNF.

Kwantyfikacja profilu ryzyka dokonywana jest dla wszystkich ryzyk uznanych przez Bank za ryzyka istotne i podlegających zarządzaniu.

Przy określaniu istotności danego ryzyka uwzględniany jest jego wpływ na działalność Banku, przy czym rozróżniane są następujące typy rodzajów ryzyka:

- 1) istotne - zidentyfikowane ryzyka, z góry uznawane za istotne, podlegające aktywnemu zarządzaniu, niezależnie od wielkości straty historycznej lub szacowanej przyszłej straty niespodziewanej – tworzy się dla nich odrębne polityki i procedury; w szczególności dotyczy to ryzyk objętych wyznaczaniem kapitału regulacyjnego zgodnie z przepisami *Rozporządzenia CRR*;
- 2) nieistotne - dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je zgodnie z *Strategią zarządzania i planowania kapitałowego*, nie tworzy się dla nich odrębnych polityk/procedur do momentu sklasyfikowania jako istotne.

Część zidentyfikowanych rodzajów ryzyka, w tym niektóre z *ryzyk trudnierzalnych* pomimo, że nie zostały uznane przez Bank za *istotne*, jest objęta zarządzaniem i szacowaniem kapitału wewnętrznego, głównie z powodu występujących powiązań

pomiędzy negatywnymi skutkami wystąpienia poszczególnych rodzajów ryzyka.

Tabela - bieżący i docelowy profil ryzyka Banku - 31.12.2015 r.

L.p.	Nazwa ryzyka	Istotne (T/N)	Trwałe (T/N)	Obecna wielkość ryzyka nieodłącznego * (o ile istotne/ możliwe do kwantyfikacji)	Wielkość ryzyka nieodłącznego przewidywana * (o ile istotne/ możliwe do kwantyfikacji)
1.1.	Ryzyko kredytowe	T	T	2	2
1.2.	Ryzyko koncentracji	T	T	3	2
1.3.	Ryzyko rezydualne	N	N		
1.4.	Bancassurance	N	N		
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	T	T	3	3
3.	Ryzyko płynności	T	T	2	1
4.	Ryzyko operacyjne	T	T	2	2
5.	Ryzyko braku zgodności	T	T	2	2
6.	Ryzyko kapitałowe	T	T	3	4
7.	Ryzyko modeli	N	N		

*1-Niska, 2-umiarkowana, 3- podwyższona, 4- wysoka

W zakresie oceny profilu ryzyka Banku na dzień 31.12.2016 r. w stosunku do wartości docelowych stwierdzić można co następuje:

- 1) stwierdzono występowanie podwyższonego poziomu ryzyka nieodłącznego w obszarze ryzyka kredytowego i koncentracji, w stosunku do docelowej wartości na poziomie „umiarkowanym”, głównie w wyniku:
 - a) bardzo niskiego poziomu kredytów zagrożonych;
 - b) podwyższonej rocznej dynamiki portfela kredytowego w odniesieniu do dynamiki funduszy własnych;
 - c) wysokiego udziału kredytów zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym;
 - d) podwyższonego udziału dużych ekspozycji w portfelu kredytowym.
- 2) stwierdzono występowanie umiarkowanego poziomu ryzyka nieodłącznego w obszarze ryzyka płynności, w stosunku do docelowej wartości na poziomie „niskim”, głównie w wyniku:
 - a) relacji aktywów płynnych do aktywów na poziomie umiarkowanym;
 - b) relacji depozytów terminowych do pasywów na poziomie umiarkowanym;
 - c) relacji depozytów do portfela kredytowego brutto na poziomie umiarkowanym.
- 3) stwierdzono występowanie podwyższonego poziomu ryzyka nieodłącznego w obszarze ryzyka kapitałowego, w stosunku do docelowej wartości na poziomie „wysokim”, głównie w wyniku:
 - a) osiągnięcia łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie umiarkowanym;
 - b) relacji kapitału regulacyjnego do funduszy własnych na poziomie umiarkowanym;
 - c) relacji kapitału wewnętrznego do funduszy własnych na poziomie wysokim.

3. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Zarządzanie ryzykiem płynności prowadzone jest w oparciu o *Strategię zarządzania ryzykami*, oraz *Zasadami zarządzania ryzykiem płynności*. Bank posiada system limitów, przeprowadza testy warunków skrajnych oraz posiada plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji zachwiania płynności.

Główny celem zarządzania ryzykiem płynności w Banku jest zapewnienie finansowania aktywów i terminowej realizacji zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności ponoszenia straty.

Zarządzanie płynnością w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy, co oznacza zarządzanie płynnością, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku.

3.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, wyrażonym poprzez wskaźniki struktury i źródeł finansowania. Na koniec 201 roku cele strategiczne zostały osiągnięte, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela - cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość	wartość na dzień analizy	osiągnięcie celu strategicznego
1	Minimalny udział podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem)	21	27,28	cel osiągnięty
2	Minimalny udział: depozyty + fundusze własne / kredyty + majątek trwały	105%	159,50%	cel osiągnięty
3	Maksymalny udział: suma dużych deponentów w bazie depozytowej	20%	6,90%	cel osiągnięty
4	Maksymalny poziom zobowiązania pozabilansowe udzielone / suma bilansowa	8%	2,40%	cel osiągnięty
6	Wewnętrzny wskaźnik NSFR (minimum)	100%	100,00%	cel osiągnięty
7	Minimalny wskaźnik LCR	70%	211,00%	cel osiągnięty
8	Minimalny wskaźnik dźwigni	3%	5,74%	cel osiągnięty

Pozostałe informacje dotyczące ryzyka płynności zostały ujawnione w części 23. *Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P* znajdującej się w *Ujawnieniu*.

4. RYZYKO KREDYTOWE I KONCENTRACJI EKSPOZYCJI

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i koncentracji ekspozycji prowadzone jest w oparciu o *Strategię zarządzania ryzykiem*, *Politykę kredytową*, *Instrukcję zarządzania ryzykiem kredytowym* oraz zasad zarządzania ryzykiem inwestycji.

Bank posiada system limitów ograniczających ryzyko kredytowe, ustalanych w oparciu o dane historyczne oraz o planowany rozwój działalności.

Bank przeprowadza analizę ryzyka kredytowego w formie opisowej i tabelarycznej kwartalnie.

4.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 1,7%;
- 4) utrzymanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych (wg wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku;
- 6) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 50% funduszy własnych Banku;
- 7) utrzymanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 8) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 75% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Tabela - cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego- 31.12.2016 r.

Nazwa wskaźnika	Wysokość	Wartość na dzień analizy	Osiągnięcie celu strategicznego
Udział instrumentów finansowych w funduszach własnych banku	Max 100%	0,00%	cel nieosiągnięty
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 1,7%	0,83%	cel osiągnięty
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 75%	60,55%	cel osiągnięty
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym wg Rekom. S	Max 90%	82,40%	cel osiągnięty
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem wg Rekom S	Max 1,7%	0,70%	cel osiągnięty
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym wg Rekom S	Max 3,5%	1,79%	cel osiągnięty
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem wg Rekom S	Max 1,0%	0,36%	cel osiągnięty

4.2. RYZYKO BANCASSURANCE

Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych w zakresie obsługi obrotu produktami ubezpieczeniowymi w 2016 r. stwierdzono, co następuje:

- 1) udzielono 66 kredytów o łącznej wartości 1.268,7 tys. złotych z ubezpieczeniem na życie kredytobiorcy w celu

zabezpieczenia spłaty kredytu;

- 2) wystąpił 1 przypadek zgłoszenia szkody;
- 3) odmowa wypłaty odszkodowań nie wystąpiła,
- 4) nie odnotowano skarg ani reklamacji z obszaru bancassurance.

W 2016 roku wypłacono 2 szkody, jedna dotyczyła zgłoszenia z 2015 r.

5. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej prowadzone jest w oparciu o *Strategię zarządzania ryzykiem*, oraz *Zasadami zarządzania ryzykiem stopy procentowej*.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja niekorzystnego wpływu zmian zewnętrznych (rynkowych) stóp procentowych na aktualny i przyszły wynik finansowy oraz fundusze własne Banku.

5.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 0,2% sumy bilansowej;
- 3) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej jest również utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnie z apetytem na ryzyko.

Na koniec 2016 roku nie wszystkie cele strategiczne zostały osiągnięte, co obrazują poniższe tabele:

Tabela - cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej - 31.12.2016 r.

Nazwa wskaźnika	Wartość	Wartość na 31.12.2016	osiągnięcie celu
Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 0,2%	0%	cel osiągnięty
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych	1	0,04	X

Tabela - limity w zakresie ryzyka stopu procentowej - 31.12.2016 r.

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.; w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o prowizje rozliczone w czasie)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	25,0%	24,6%	98,2%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	15,0%	0,0%	0,0%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości	3,5%	0,0%	0,0%
4	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta	0,0%	0,0%	0,0%
5	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	2,5%	2,2%	87,8%
DODATKOWE LIMITY NIETYMAGANE (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. w odniesieniu do funduszy własnych)				
6	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	25,0%	19,7%	79,0%
7	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	25,0%	19,7%	79,0%

Przekroczony został limit zmian w wyniku odsetkowym z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego (w sytuacji stresowej). Wartość przekraczająca stratę oczekiwaną podlega zabezpieczeniu kapitałem wewnętrznym - informacje w tym zakresie podano w dalszej części niniejszego Załącznika.

Informacje dotyczące ryzyka stopy procentowej podano również w części 15. *Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym* zawartej w Ujawnieniu.

6. RYZYKO OPERACYJNE

6.1. INFORMACJA O REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO

W ramach *Strategii zarządzania ryzykiem* ustalono cele strategiczne, które obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;

- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Apetyt Banku na ryzyko dotyczy ilości zdarzeń o wskaźniku IR>6 tj. iloczyn stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka oraz stopnia jego konsekwencji ekonomicznych. W 2016 r. takie zdarzenia nie wystąpiły. Bank nie ustalił dopuszczalnego apetytu i tolerancji na ryzyko wyrażonych poprzez miary apetytu/ tolerancji na ryzyko za pomocą limitów, których Bank nie powinien przekroczyć.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank roczna strata finansowa nie wystąpiła.

Tabela - Incydenty operacyjne wg klas zdarzeń na 31.12.2016 r.

KATEGORIA	LICZBA
	ZDARZEŃ
OSZUSTWA WEWNĘTRZNE	0
OSZUSTWA ZEWNĘTRZNE	0
ZASADY DOTYCZĄCE ZATRUDNIANIA ORAZ BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU PRACY	0
KLIENCI, PRODUKTY I PRAKTYKI OPERACYJNE	0
SZKODY ZWIĄZANE Z AKTYWAMI RZECZOWYMI	0
ZAKŁÓCENIA DZIAŁALNOŚCI BANKU I AWARIE SYSTEMÓW	13
WYKONYWANIE TRANSAKCJI, DOSTAWA ORAZ ZARZĄDZANIE PROCESAMI OPERACYJNYMI	23
RAZEM	36

W zakresie realizacji założeń polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym prowadzono działania związane z wymianą sprzętu komputerowego, zakupami licencji i modernizacji oprogramowania, w szczególności stacji roboczych.

6.2. KLUCZOWE WSKAŹNIKI RYZYKA (KRI)

W celu efektywnego monitorowania zmian w bieżącym profilu i poziomie ryzyka operacyjnego Bank wyznaczył zestaw kluczowych wskaźników ryzyka (KRI). KRI są to miary ilościowe, które dedykowane są do pomiaru i obserwacji (monitoringu) zmian w poziomie ryzyka operacyjnego. KRI, ze swojego założenia, wskazują wyprzedzająco obszary, w których może nastąpić eskalacja poziomu ryzyka operacyjnego.

Na podstawie *Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym*, Bank wyznaczył zbiór KRI i ich poziomy referencyjne. Zgodnie z metodyką opisaną w *Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym*, stosuje się skalę punktową w zakresie oceny poziomu wskaźnika KRI w której:

- 1) ocena 1- oznacza poziom akceptowalny;
- 2) ocena 2- oznacza poziom ostrzegawczy;
- 3) ocena 3- oznacza poziom krytyczny.

Oszacowane wartości KRI na dzień 31.12.2016 r., wraz z przyporządkowanymi im poziomami ryzyka, wskazują na występowanie poziomu akceptowalnego. Pozostałe informacje w zakresie ryzyka operacyjnego zawarto w części 13. *Ekspozycja na ryzyko operacyjne zawartej w Ujawnieniu.*

7. RYZYKO INWESTYCJI W INSTRUMENTY FINANSOWE

Podstawowym celem strategicznym Banku, w zakresie zagospodarowywania nadwyżek środków, jest ich lokowanie w Banku Zrzeszającym, niemniej jednak, w wyniku zmieniających się warunków otoczenia makroekonomicznego, Bank dopuszcza inwestowanie nadwyżek środków w instrumenty finansowe za pośrednictwem lub za zgodą Banku Zrzeszającego, w zakresie ustanowionych limitów. Obszarem inwestycji dokonywanych przez Bank są następujące instrumenty:

- 1) obligacje komercyjne;
- 2) obligacje komunalne;
- 3) jednostki TFI/certyfikaty inwestycyjne;
- 4) bony pieniężne NBP;
- 5) bony skarbowe;
- 6) obligacje Skarbu Państwa.

Rodzaj i wielkość inwestycji Banku nie może naruszać:

- 1) bezpieczeństwa płynności Zrzeszenia, które Bank Zrzeszający zapewnia poprzez ustalenie limitów ostrożnościowych;
- 2) nadzorczych miar płynności Banku;
- 3) minimalnego poziomu współczynników kapitałowych Banku, ustalonych w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Wpływ inwestycji podejmowanych przez Bank Spółdzielczy w Działdowie z/s w Lidzbarku podlega badaniu w ramach analizy, którą Bank dokonuje przed dokonaniem transakcji zakupu.

Skala ekspozycji na ryzyko w obszarze instrumentów finansowym ograniczona została poprzez system wewnętrznych limitów koncentracji.

7.1. RYZYKO KONCENTRACJI

Limity koncentracji w poszczególne instrumenty finansowe zostały ustanowione w *Zasadach zarządzania ryzykiem inwestycji* i są one zgodne z ograniczeniami nałożonymi przez Bank Zrzeszający. Poziom poszczególnych limitów, oraz ich wykorzystanie na 31.12.2016 r. zostało zaprezentowane w poniższej Tabeli

Wyszczególnienie	limit wewnętrzny Banku		wykorzystanie limitu inwestycji w poszczególne grupy instrumentów finansowych
bony pieniężne	50%	20%	0,00%
bony skarbowe		10%	0,00%
obligacje Skarbu Państwa		20%	0,00%
obligacje komunalne	50%	20%	0,00%
obligacje komercyjne		20%	0,00%
jednostki TFI		10%	0,00%

Na 31.12.2016 r. Bank w swoim portfelu nie posiadał instrumentów finansowych.

8. WIELKOŚĆ FUNDUSZY WŁASNYCH W ZAKRESIE KAPITAŁU TIER I

Zgodnie z wytycznymi z dnia 22.10.2015 r. Komisji Nadzoru Finansowego, wskaźniki adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2016 r. kształtować się winny odpowiednio na poziomach co najmniej:

- 1) 10,25% dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
- 2) 13,25% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

Wartość powyższych współczynników podlegała monitorowaniu w analizowanym okresie 2016 roku.

Na dzień 31.12.2016 roku powyższe współczynniki w Banku ukształtowały się na następującym poziomie:

- 1) 10,76% dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
- 2) 13,40% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

Wskaźniki na 31.12.2016 r. zostały zachowane.

9. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

9.1. WSTĘP

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego został unormowany w art. 73 Dyrektywy CRD IV, w której pojęcie kapitału wewnętrznego definiowane jest pośrednio jako: „*Instytucje posiadają należyte, skuteczne i kompletne strategie i procedury służące do oceny i stałego utrzymywania kwoty, rodzaju i struktury kapitału wewnętrznego, które uważają za odpowiednie do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, na które są lub mogą być narażone.*”

Na mocy nowelizacji ustawy *Prawo bankowe*, która weszła w życie z dniem 01.11.2015 r., szczegółowy sposób szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego ustalony zostanie w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

W związku z brakiem odpowiednich przepisów dostosowawczych na gruncie polskiego prawodawstwa, proces szacowania kapitału wewnętrznego przeprowadzono w oparciu o sprawozdawczość ITS (COREP NBP ITS), z wykorzystaniem rozwiązań zawartych w Uchwale Nr 12/03/2015 Zarządu BS. W przypadkach kolizji pomiędzy przepisami lokalnymi a przepisami *Rozporządzenia CRR* i *Dyrektywy CRD IV* przyjęto ich bezpośrednie zastosowanie.

Przy wyznaczaniu kwot ekspozycji na ryzyko w ramach poszczególnych ryzyk zastosowano zasady przewidziane przepisami *Rozporządzenia CRR* - w szczególności przy szacowaniu narzutów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego dla ekspozycji wobec podmiotów należących do sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MSP) zastosowano, przewidziany przepisami *Rozporządzenia CRR*, współczynnik wsparcia 0,7619.

Ponieważ według stanu na dzień 31.12.2016 r. fundusz udziałowy Banku Spółdzielczego w Działdowie z/s w Lidzbarku nie spełniał kryteriów uznania za kapitały trwałe, określonych w art. 29 i art. 52 *Rozporządzenia CRR*, przy kalkulacji potrzeb w zakresie kapitału, do kapitału Tier 1 zaliczona została wyłącznie kwota funduszu udziałowego objęta przez Udziałowców przed dniem 31.12.2011 r. Zgodnie z zasadą praw nabytych, kwota ta została zaliczona do kapitału Tier 1 i zaprezentowana jako korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych z uwzględnieniem ich dotychczasowego stopnia amortyzacji.

9.2. PODSTAWA I CEL BADANIA

Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., Ustawy z dnia 05 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroekonomicznym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz jednolitego tekstu - *Prawo bankowe* z dnia 07 listopada 2016 r. Zarząd Banku Spółdzielczego oraz

Stanowisko ds. Ryzyk i Analiz przeprowadził ocenę adekwatności posiadanych funduszy własnych w stosunku do ponoszonego ryzyka. Badanie przeprowadzono w ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), w ramach którego Bank zobowiązany jest do oszacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego, który - uwzględniając rodzaje ryzyka, na które Bank jest lub może być narażony - jest adekwatny pod względem ilości, jakości i rozkładu.

9.3. KAPITAŁ REGULACYJNY

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o kapitał regulacyjny, wynikające z zasad określonych w *Rozporządzeniu CRR*.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank w kalkulacji kapitału regulacyjnego uwzględniał łączną kwotę ekspozycji na ryzyko obejmującą:

- 1) ekspozycję na ryzyko kredytowe według metody standardowej;
- 2) ekspozycję na ryzyko operacyjne według metody wskaźnika bazowego.

Na dzień 31.12.2016 r. łączna kwota ekspozycji na ryzyko wyniosła 78.946.33,00 PLN. Wymogi w zakresie funduszy własnych (kapitał regulacyjny) oszacowano na poziomie 6.315.707,00 PLN i składały się z:

- 1) wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie 5.424.407,00 PLN;
- 2) wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego 891.300,00 PLN.

Łączny współczynnik kapitałowy na dzień 31.12.2016 r. wyniósł 13,40%.

Współczynnik kapitału podstawowego TIER 1 wyniósł 10,76%.

9.4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I OCENA JEGO ADEKWATNOŚCI

W ramach procesu ICAAP ustalany jest przez Bank kapitał wewnętrzny, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego.

Kapitał wewnętrzny zawiera kapitał regulacyjny oraz wewnętrzne wymogi w zakresie kapitału na ryzyka nie w pełni pokryte w ramach kapitału regulacyjnego, a także wymogi na wszelkie istotne ryzyka, które nie są ujęte w ramach szacowania kapitału regulacyjnego.

Przy obliczaniu kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka przyjęto następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - b) poziom współczynnika wypłacalności,
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

9.4.1. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KREDYTOWE

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe. Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka, związana głównie z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe z tytułu:

- 1) Wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;;
- 2) Całkowitego braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe stanowi sumę kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz wewnętrznych wymogów kapitałowych.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe na dzień 31.12.2016 r. oszacowano na poziomie 6.316.707,00 PLN.

9.4.1.1. WEWNĘTRZNY WYMÓG - POGORSZENIE SIĘ JAKOŚCI PORTFELA KREDYTOWEGO

Bank dokonuje dla ryzyka kredytowego testu warunków skrajnych, który polega na założeniu, że udział należności zagrożonych w portfelu kredytowym w sytuacji szoku ekonomicznego wzrasta o 30%.

Zrealizowanie się testu warunków skrajnych spowoduje konieczność utworzenia dodatkowych, nieplanowanych rezerw celowych.

Wewnętrznym wymogiem w zakresie kapitału na ryzyko związane z pogorszeniem się jakości portfela kredytowego jest wielkość, o jaką kwota obliczona zgodnie z testem jest wyższa od kwoty 4,5% funduszy własnych Banku.

Na podstawie przeprowadzonej analizy oszacowano, że skala potencjalnych strat z tytułu wzrostu narażenia na ryzyko kredytowe, wynikającego z pogorszenia się jakości portfela kredytowego w warunkach szoku ekonomicznego, nie przekracza poziom straty akceptowalnej tj. 4,5% funduszy własnych.

9.4.1.2. WEWNĘTRZNY WYMÓG - RYZYKO BRAKU SKUTECZNYCH ZABEZPIECZEŃ

Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych.

Bank dokonuje dla ryzyka kredytowego testu warunków skrajnych, który polega na określeniu brakującej kwoty rezerw celowych dla kredytów zagrożonych po pomniejszeniu o wartość zabezpieczeń tych kredytów. Zrealizowanie się testu warunków skrajnych spowoduje konieczność utworzenia dodatkowych, nieplanowanych rezerw celowych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że wartość przyjętych zabezpieczeń dla kredytów zagrożonych jest skuteczna i nie wymaga tworzenia dodatkowych rezerw celowych.

Na dzień 31.12.2016 r. nie stwierdzono konieczności zabezpieczenia ryzyka wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

9.4.2. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO OPERACYJNE

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny, obliczony zgodnie z zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności. Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne z tytułu zagrożenia związanego z jednoczesnym zrealizowaniem się potencjalnych zdarzeń operacyjnych, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest wysokie lub bardzo wysokie;
- 2) skutki ekonomiczne są bardzo wysokie.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na założeniu, że jednocześnie zrealizują się potencjalne zdarzenia operacyjne, wyłonione w procesie samooceny, dla których skutki ekonomiczne mają wartość 3, a prawdopodobieństwo wartość minimum 2, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W wyniku tego testu obliczana jest strata, która wystąpiłaby w Banku w wyniku zrealizowania się powyższego scenariusza.

Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy, jeżeli strata, przewyższy poziom regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne; wymogiem kapitałowym jest różnica pomiędzy obliczoną stratą a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest suma regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz wewnętrznego wymogu kapitałowego.

Na dzień 31.12.2016 r. ustalono, że szokowa eskalacja poziomu zrealizowanego ryzyka operacyjnego nie wymaga zabezpieczenia dodatkowym wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

Wartość kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne oszacowana na dzień 31.12.2016 r. jest równa kapitałowi regulacyjnemu na ryzyko operacyjne i wynosi zatem 891.300,00 PLN.

9.4.3. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ

Bank dokonuje szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko rynkowe w obszarze ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych oraz wysokim poziomem zrywalności depozytów lub splacalnością kredytów przed terminem.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej stanowi wartość o jaka suma testów warunków skrajnych przewyższa 4,5% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31.12.2016 r. kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej oszacowano na poziomie 1.548.9845,00 PLN i składał się on z wewnętrznego wymogu w zakresie kapitału na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej w związku z występowaniem istotnego narażenia na ryzyko przeszacowania i bazowe łącznie.

Szczegółowe wyliczenia przedstawiono w dalszej części opracowania.

9.4.4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO PŁYNNOSCI

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wypływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla powyższych czynników, przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na wymaganym przepisami prawa poziomie, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności jest kwota, o jaką wynik testu warunków skrajnych przekroczy 4,5% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31.12.2016 r. nie stwierdzono konieczności zabezpieczenia ryzyka płynności dodatkowym wewnętrznym wymogiem. Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności wynosi 0,00 PLN.

9.4.5. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KAPITAŁOWE

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze spadkiem funduszu udziałowego w 100% oraz skrajnym wzrostem kapitału wewnętrznego.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników określonych powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych opisany szczegółowo w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Na dzień 31.12.2016 r. nie stwierdzono konieczności zabezpieczenia ryzyka kapitałowego dodatkowym wymogiem wewnętrznym.

9.5. ZAGREGOWANY KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I WEWNĘTRZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY

Na podstawie analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2016 r. oszacowano zagregowany poziom kapitału wewnętrznego, wymagany dla zabezpieczenia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych ryzyk występujących w działalności Banku.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość kapitału wewnętrznego oszacowano na poziomie 7.864.691 PLN i składał się on z:

- 1) kapitału regulacyjnego w wysokości 6.315.707 PLN;
- 2) wewnętrznych wymogów kapitałowych w kwocie 1.548.985 PLN.

Wartość wewnętrznego współczynnika kapitałowego wyniosła: 10,76%.

9.6. CELE STRATEGICZNE, POLITYKA KAPITAŁOWA I LIMITY ALOKACJI KAPITAŁOWEJ

Zgodnie z założeniami *Polityki kapitałowej* Bank ustalił maksymalne limity ograniczające ryzyko w oparciu o kapitał wewnętrzny (limity alokacji kapitałowej).

W związku z wejściem w życie „pakietu CRD IV / CRR” oraz Rozporządzenia ITS, limity alokacji kapitałowej podlegają monitorowaniu według kapitału wewnętrznego oszacowanego na podstawie obowiązującej metodyki COREP NBP ITS.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż poziom ryzyka, wyrażony w postaci osiągniętych wartości wykorzystania limitów alokacji kapitałowej, nie przekracza wielkości ostrożnościowych ustalonych przez Bank.

Wykorzystanie limitów alokacji kapitałowej według metodyki COREP NBP ITS - stan na 31.12.2016 r.

RYZYKO	Wykonanie	Limity alokacji	% wykonania limitu
Kredytowe	51,4%	53%	96,98
Operacyjne	8,4%	10%	84,00
Koncentracji	0,0%	0%	0,00
Płynności	0,00%	0%	0,00
Stopy procentowej	14,67%	20%	73,35
Razem	74,47%	83%	89,72

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie założenia strategii zarządzania i planowania kapitałowego, zarówno w zakresie współczynników kapitałowych, jak i ustalonych limitów alokacji kapitałowej zostały zrealizowane.

Zgodnie z założeniami kapitałowymi maksymalny poziom udziału kapitału wewnętrznego we funduszach własnych nie powinien przekroczyć wartości 83%. Na dzień 31.12.2016 r. wartość przedmiotowego udziału ukształtowała się na bezpiecznym poziomie 74,47%.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym Bank określił w *Strategii zarządzania ryzykiem* i ustalił je jako utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko wyrażonym poprzez wskaźniki ekspozycji określone poniższej tabeli.

Tabela - cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym - 31.12.2016 r.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość limitowana	Wartość na 31.12.2016	Osiągnięcie celu strategicznego
1	Dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitałowego TCR	Min 13,25%	13,37%	cel osiągnięty
2	Wielkość współczynnika Tier 1	Min 10,25%	10,74%	cel osiągnięty
3	Obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych	Max 83%	74,48%	cel osiągnięty
4	Dążenie do struktury funduszy Tier 1, aby kapitał rezerwowy stanowił min. 90% funduszy Tier 1	94,81%	98,33%	cel osiągnięty
5	Dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje banku zrzeszającego na poziomie	Min 7%	7,30%	cel osiągnięty
6	Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3,0%	5,74%	cel osiągnięty
7	Przekazanie na fundusze własne Banku nadwyżki bilansowej	>90%	100,00%	cel osiągnięty

Wszystkie cele strategiczne w zakresie zarządzania kapitałowego zostały osiągnięte.

9.7. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH

Zgodnie z *Strategią zarządzania i planowania kapitałowego* Bank przeprowadził testy warunków skrajnych czyli ocenę wpływu czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową.

Testy warunków skrajnych mają za zadanie wskazać, czy Bank utrzyma wymagany poziom wskaźników kapitałowych pomimo zmaterializowania się ryzyka warunków skrajnych w obszarze adekwatności kapitałowej. Na podstawie przeprowadzonych testów nie stwierdzono konieczności tworzenia dodatkowych wymogów w zakresie kapitału na ryzyko kapitałowe w sytuacji skrajnej.

9.8. PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonego badania adekwatności kapitału wewnętrznego stwierdzono, że kapitał regulacyjny nie w pełni zabezpiecza wszystkie zidentyfikowane przez Bank ryzyka istotne.

Stwierdzono, że poziom istotności ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, w obszarze ryzyka bazowego i przeszacowania wymaga zabezpieczenia wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość kapitału wewnętrznego ustalono na poziomie 7.864.691 PLN, a wewnętrzny współczynnik kapitałowy osiągnął wartość 10,76%.